Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Комисија за хартије од вриједности

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Komisija-Povjerenstvo za papire od vrijednosti

Босне Сребрене 28, 76100 Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине; телефон:: 049/232 540, 232 550, 231 880, телефакс: 049/231 891, e–mail : info.@secbdbih.org
Bosne Srebrene 28, 76100 Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, telefon:: 049/232 540, 232 550, 231 880, telefaks : 049/231 891, e-mail : info.@secbdbih.org

PRAVILNIK
O STICANJU ZVANJA I IZDAVANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE POSLOVA BROKERA, INVESTICIONOG MENADŽERA I INVESTICIONOG SAVJETNIKA

Brčko, april 2025.godine

Komisija za papire od vrijednosti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 31. Statuta Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH („ Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 35/24) i člana 66. Zakona o papirima od vrijednost Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 15/03, 27/04, 42/04, 28/07, 14/12, 20/17, 8/19, 10/19, 32/19, 13/21, 45/22, 1/24 i 17/24), a na prijedlog Predsjednika Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH na 14. redovnoj sjednici donosi:

P R A V I L N I K
o sticanju zvanja i izdavanju dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog menadžera i investicionog savjetnika

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom se uređuju uslovi i postupak za sticanje zvanja i izdavanje dozvole za obavljanje poslova :

a) brokera;
b) investicionog menadžera;
c) investicionog savjetnika.

Član 2.

(1) Broker je fizičko lice ovlašćeno za obavljanje poslova trgovine papirima od vrijednosti, koje posluje u svojstvu zaposlenog u preduzeću za poslovanje sa papirima od vrijednosti ili kao nezavisni trgovac.

(2) Investicioni menadžer je fizičko lice koje, na osnovu pismenog ugovora zaključenog sa klijentom, preuzima portfelj papira od vrijednosti klijenta u cjelini ili u jednom dijelu, na čuvanje i upravljanje ili samo na upravljanje, koji se ovim poslom može baviti u svojstvu zaposlenog u preduzeću za poslovanje sa papirima od vrijednosti ili kao samostalnom djelatnošću.

(3) Investicioni savjetnik je fizičko lice koje savjetuje pri investiranju u papire od vrijednosti, pri njihovoj kupovini ili prodaji i ostvarivanju prava, koji se ovim poslom može baviti u svojstvu zaposlenog u preduzeću za poslovanje sa papirima od vrijednosti ili kao samostalnom djelatnošću.

II - STICANJE ZVANJA

Član 3.

(1) Zvanje brokera može steći lice sa visokom stručnom spremom 240 ECTS bodova i koje je položilo stručni ispit za brokera.

(2) Pored navedenog u stavu (1) ovog člana zvanje brokera može steći lice koje govori i razumije engleski jezik na nivou da može pratiti predavanja i učestvovati u interaktivnoj nastavi.

Član 4.

(1) Zvanje investicionog menadžera može steći lice sa visokom stručnom spremom 240 ECTS bodova ekonomske, pravne, matematičke ili tehničke struke i koje je položilo stručni ispit za investicionog menadžera.

(2) Pored navedenog u stavu (1) ovog člana zvanje investicionog menadžera može steći lice koje govori i razumije engleski jezik na nivou da može pratiti predavanja i učestvovati u interaktivnoj nastavi.

Član 5.

Zvanje investicionog savjetnika može steći lice koje ima zvanje investicionog menadžera i najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima investicionog menadžera, što dokazuje potvrdom pravnog lica kod koga je bilo zaposleno, odnosno nadležnog organa kod koga je registrovano, sa pregledom obavljenih poslova.

Član 6.

(1) Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu: Komisija) reguliše, organizuje i provodi pripremu, obuku i polaganje stručnog ispita.
(2) Za provođenje aktivnosti iz stave (1) ovog člana Komisija može da angažuje profesionalne organizacije i institucije koje su dužne pridržavati se programa odobrenog od strane Komisije.
(3) Profesionalne organizacije i institucije samostalno mogu da organizuju i provode obuku za polaganje stručnog ispita iz stava (1) ovog člana, samo na osnovu ovlašćenja Komisije.

Član 7.

Komisija utvrđuje program obuke za pripremu stručnog ispita i način polaganja stručnog ispita.

Član 8.

Program stručnog ispita i ispitne oblasti

(1) Ispit za obavljanje poslova brokera obuhvata sljedeće oblasti:
a) Finansijska tržišta i instrumenti
b) Tržište kapitala u Bosni i Hercegovini
c) Investiranje i osnove finansijske analize

(2) Ispit za obavljanje poslova investicijskog savjetnika i investicijskog menadžera obuhvata sljedeće oblasti:
a) Finansijska tržišta i instrumenti
b) Tržište kapitala u Bosni i Hercegovini
c) Investiranje i osnove finansijske analize
d) Ocjena isplativosti investicije
e) Strategije investiranja i upravljanje portfolijem vrijednosnih papira
f) Korporativno upravljanje i finansije

(3) Praktični dio za sva zvanja

(4) Program stručnog ispita za obavljanje poslova brokera, odnosno investicijskog savjetnika i investicijskog menadžera sadrži gradivo predviđeno stavom (1) i (2) ovog člana i nalazi se u prilogu 1. ovog pravilnika i predstavlja njegov sastavni dio.

Član 9.

Način održavanja nastave

Nastava se održava prema programu iz člana 8. Ovog pravilnika i to:

1) Za sticanje zvanja brokera sa fondom od 60 sati;
2) Za sticanje zvanja investicionog menadžera sa fondom 80 sati.

Član 10.

(1) Komisija objavljuje javni oglas za obuku za sticanje zvanja iz člana 1. ovog Pravilnika, najkasnije 15 dana prije početka obuke, na Web stranici Komisije i oglasnoj ploči. Komisija može da odluči i o drugim načinima obavještavanja.

(2) Javni oglas iz prethodnog stava sadrži podatke o mjestu i vremenu održavanja obuke, načinu prijave, kao i visini naknade za pohađanje obuke.

(3) Komisija će posebnom odlukom utvrditi iznos naknade za pohađanje obuke kao i iznos naknade za polaganje ispita.

(4) Posebnom odlukom, u cilju razvoja tržišta kapitala, Komisija može da organizuje edukacije i polaganje ispita za deficitarne kadrove

(5) Komisija može donijeti odluku o oslobađanju dijela ili cijelog iznosa naknade za pohađanje obuke ili polaganje ispita u slučaju da su sredstva za edukacije predviđena budžetom.

Član 11.

(1) Prijava za pohađanje obuke se podnosi Komisiji.
(2) Uz prijavu za pohađanje obuke obavezno se prilažu dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 3., 4. i 5. ovog Pravilnika.
(3) Prijavu za pohađanje obuke za zvanje brokera mogu podnijeti studenti završne godine studija za sticanje visoke stručne spreme 240 ECTS bodova.
(4) Lica iz stave (3) ovog člana mogu dobiti zvanje brokera tek nakon što polože stručni ispit za Brokera i steknu diplomu četvorogodišnjeg studija.
(5) Prijavu za pohađanje obuke za zvanje investicionog menadžera i investicionog savjetnika mogu podnijeti studenti završne godine studija za sticanje visoke stručne spreme 240 ECTS bodova I to: ekonomske, pravne, matematičke ili tehničke struke.
(6) Lice iz stave (5) može dobiti zvanje investicionog menadžera tek nakon što položi ispit za investicionog menadžera i stekne diplomu navedenih fakulteta.
(7) Investicioni savjetnik stiče zvanje nakon položenog ispita i sticanja najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima investicionog menadžera, u skladu sa članom 5. Pravilnika.
(8) Stručnom ispitu mogu pristupiti lica koja su uspješno završila obuku.

Član 12.

(1) Komisija pismeno obavještava lica koja su završila obuku o mjestu, datumu održavanja stručnog ispita, načinu prijave, kao i visini naknade za polaganje ispita, najkasnije 20 dana prije dana održavanja stručnog ispita.

(2) Ukoliko lice ne pristupi polaganju stručnog ispita u tri uzastopna ispitna roka koja slijede nakon završene obuke, gubi pravo na polaganje ispita.

Član 13.

(1) Stručni ispit se polaže pred Ispitnom komisijom koju imenuje Komisija za svaki ispitni rok posebno.

(2) Komisija utvrđuje listu lica koja mogu biti članovi Ispitne komisije, a koji se imenuju iz reda predavača i istaknutih stručnjaka iz oblasti određenih programom.

(3) Ispitna komisija ima predsjednika i dva člana.

(4) Predsjedniku i članovima Ispitne komisije pripada naknada za rad u Ispitnoj komisiji, koju određuje Komisija.

Član 14.

(1) Ispitna komisija je odgovorna za pripremu ispitnih pitanja.
(2) Zapisnik o radu Ispitne komisije vodi zapisničar, koga određuje Komisija.
(3) Ispitna komisija dostavlja Komisiji izveštaj o održanom stručnom ispitu.

Član 15.

(1) Nakon uspješnog polaganja stručnog ispita, Komisija izdaje Uverenje o sticanju odgovarajućeg zvanja
(2) U slučaju da kandidat nije položio stručni ispit, ima pravo ponovnog polaganja u roku koji odredi Komisija, a koji ne može biti kraći od 30 dana nakon posljednjeg neuspješnog polaganja.
(3) Kandidat koji tri puta ne položi stručni ispit gubi pravo na polaganje ispita.

Član 16.

(1) Izuzetno od odredbi prethodnog člana uvjerenje o sticanju zvanja investicionog savjetnika izdaje Komisija na zahtjev lica, na osnovu dokaza o radnom iskustvu na poslovima investicionog menadžera.

Član 17.

(1) Lica koja su zvanje iz člana 1. ovog Pravilnika stekla izvan teritorije Bosne i Hercegovine, podnose Komisiji zahtjev za priznavanje zvanja u Brčko distriktu BiH.
(2) Uz zahtjev iz prethodnog člana lice dostavlja ovjeren prevod dozvole ili uvjerenja o stečenom zvanju, program obuke sa nastavnim planom prema kome je obuka izvršena.
(3) Dokaz o uplati propisane naknade za polaganje stručnog ispita.
(4) Komisija odlučuje o zahtjevu i sadržaju stručnog ispita koga je lice iz stava 1. ovog člana obavezno da položi.
(5) Stručni ispit iz stava 3. ovog člana obavlja Ispitna komisija.
(6) Priznaje se zvanje brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika stečeno u Federaciji BiH odnosno Republici Srpskoj uz obavezu registrovanja kod Komisije.

III - DOZVOLA ZA OBAVLJANJE POSLOVA SA PAPIRIMA OD VRIJEDNOSTI

Član 18.

Lice koje stekne zvanje brokera, investicionog menadžera i investicionog savjetnika može od Komisije dobiti dozvolu za obavljanje poslova sa papirima od vrijednosti na koje se zvanje odnosi, pod slijedećim uslovima:

a) da protiv lica nije pokrenut postupak za krivično djelo i da nije osuđivano za krivična djela iz člana 3. Zakona o papirima od vrijednosti.i za koje su nastupile pravne posljedice osude, dok te posljedice traju i da mu nije izrečena mjera zabrane obavljanja istih ili sličnih poslova u vezi sa papirima od vrijednosti, što dokazuje uvjerenjem nadležnog organa;
b) da je potpisalo izjavu da će savjesno, stručno i odgovorno obavljati poslove za koje je steklo zvanje;
c) da je potpisalo izjavu da mu radni odnos kod dosadašnjih poslodavaca nije prestao pravosnažnom odlukom o isključenju;

d) da je izvršena uplata naknade za dobijanje dozvole u visini propisanoj od strane Komisije.

Član 19.

(1) Dozvola važi dvije godine od dana izdavanja.

(2) Komisija može produžiti dozvolu pod uslovom da lice:

a) podnese zahtjev za produženje važenja dozvole, najmanje 15 dana prije isteka roka važenja dozvole;

b) ispunjava uslove za sticanje dozvole u skladu sa ovim Pravilnikom i propisima Komisije;

c) uplati propisanu naknadu.

Član 20.

(1) Komisija može privremeno ili trajno oduzeti dozvolu u slučaju:

a) zloupotrebe dozvole ili ponašanja koje nije u skladu sa zakonom, propisima Komisije, standardima i normama poslovanja sa papirima od vrijednosti;
b) ako je lice prestalo da ispunjava uslove na osnovu kojih je dobilo dozvolu
c) ako mu je od strane drugih učesnika na tržištu papira od vrijednosti izrečena mjera zabrane obavljanja istih ili sličnih poslova u vezi sa papirima od vrijednosti;
d) kada se ustanovi da je lice dalo lažne podatke o uslovima za sticanje zvanja i dobijanje dozvole za obavljanje poslova, utvrđenih ovim Pravilnikom;
e) kada se lice ne bavi poslom za koji je dozvola izdata dvije uzastopne godine.

(2) U slučaju privremenog oduzimanja dozvole Komisija određuje rok na koji se dozvola oduzima.

(3) Nakon isteka roka iz prethodnog stava lice može podnijeti zahtjev za ponovno dobijanje dozvole.

Član 21.

(1) Komisija vodi registar fizičkih lica koja su stekla zvanja i dozvole za obavljanje poslova sa papirima od vrijednosti iz člana 1. ovog Pravilnika.

(2) Registar iz prethodnog stava sadrži:

a) ime, prezime i matični broj;
b) adresu stanovanja;
c) školsku spremu;
d) naziv i sjedište firme u kojoj je lice zaposleno;
e) datum polaganja stručnog ispita;
f) broj uvjerenja o položenom stručnom ispitu;
g) broj dozvole;
h) podatke o uspješnosti u obavljanju poslova sa papirima od vrijednosti;
i) podatke o greškama u obavljanju poslova sa papirima od vrijednosti;
j) podatke o mjerama koje je Komisija preduzela prema licu;
k) podatke o mjerama koje su prema licu preduzela drugi učesnici na tržištu papira od vrijednosti.

IV - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o sticanju zvanja i izdavanju dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog menadžera i investicionog savjetnika (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH" br 03/08.)

Član 23.

(1) Lica koja su dobila dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionog menadžera i investicionog savjetnik, prije stupanja na snagu ovog Pravilnika, nakon isteka važenja dozvole mogu produžiti dozvolu ako ispunjavaju uslove propisane ovim Pravilnikom.

Član 24.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“.

Broj: 02-15.01-114/25
Datum:14.04.2025. godine

Dostaviti:

1.Službeni glasnik Brčko distrikta BiH
2.Arhiva

Predsjednik
Komisije za papire od vrijednosti

_____
Muamer Ahmetspahić,dipl.oec.

Prilog broj 1.

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA OBAVLJANJE POSLOVA BROKERA, POSLOVA INVESTICIJSKOG MENADŽERA I INVESTICIJSKOG SAVJETNIKA

I. SADRŽAJ PROGRAMA

1. Program stručnog ispita za sticanje dozvole za brokera sastoji se od sljedećih predmeta:
   - Predmet 1: Finansijska tržišta i instrumenti
   - Predmet 2: Tržište kapitala u BiH
   - Predmet 3: Investiranje i osnove finansijske analize

2. Program stručnog ispita za sticanje dozvole za investicijskog savjetnika/menadžera sastoji se od sljedećih predmeta:
   - Predmet 1: Finansijska tržišta i instrumenti
   - Predmet 2: Tržište kapitala u BiH
   - Predmet 3: Investiranje i osnove finansijske analize
   - Predmet 4: Ocjena isplativosti investicije
   - Predmet 5: Strategije investiranja i upravljanje portfolijem vrijednosnih papira
   - Predmet 6: Korporativno upravljanje i finansije

3. Tematske cjeline programa po pojedinim predmetima su sljedeće:

Predmet 1: Finansijska tržišta i instrumenti

- Pojam, vrste i značaj finansijskih tržišta
- Privredno okruženje finansijskih tržišta
- Struktura finansijskih tržišta
- Tržište novca
- Devizno tržište
- Tržište kripto valuta
- Tržište kapitala
- Funkcionisanje tržišta kapitala
- Emisija vrijednosnih papira
- Trgovanje na sekundarnom tržištu
- Profesionalni učesnici na finansijskim tržištima
- Banke, štedionice i kreditne zadruge
- Kolektivne investicijske šeme (fondovi)
- Osiguravajuća društva i penzioni fondovi
- Profesionalni posrednici
- Rejting agencije i distributeri podataka
- Regulacija finansijskih tržišta
- Međunarodni finansijski sistem
- Finansijski instrumenti
- Instrumenti tržišta novca
- Trezorski/blagajnički zapisi
- Sporazumi o ponovnoj kupovini (REPO)
- Prenosivi depozitni certifikati
- Bankovni akcepti

- Ponašanje deviznih kurseva u dugom i kratkom roku
- Instrumenti tržišta kapitala
- Dionice (redovne, prioritetne i povlaštene, konvertibilne)
- Obveznice (državne i korporativne, konvertibilne)
- Izvedeni vrijednosni papiri (forvardi, fjučersi, svopovi i opcije)

Predmet 2: Tržište kapitala Bosne i Hercegovine
- Regulatoma struktura tržišta kapitala Bosne i Hercegovine
- Vrste i osnovne osobine dugoročnih vrijednosnih papira
- Emisija vrijednosnih papira
- Postupak emisije zatvorenom ponudom i javnom ponudom
- Promet vrijednosnih papira
- Promet na berzi i drugom uređenom javnom tržištu
- Ostali oblici prometa
- Profesionalno posredovanje u prometu vrijednosnih papira
- Organizacija poslovanja profesionalnog posrednika
- "Back office" profesionalnog posrednika
- Odnos sa strankom i poslovna etika
- Promocija vrijednosnih papira, izvještavanje i objavljivanje
- Berza i druga uređena javna tržišta
- Organizacija i korporativna struktura berze
- Članovi berze i berzanski posrednici - članstvo, prava i dužnosti
- Uvrštenje vrijednosnih papira na berzu i drugo uređeno javno tržište
- Vrste naloga
- Prijem i izvršenje naloga
- Funkcionisanje berzanskog sistema trgovanja
- Određivanje kursa i zaključivanje transakcija
- Nedozvoljeno ponašanje članova berze i brokera
- Zloupotrebe na tržištu
- Manipulacije tržištem i cijenama vrijednosnih papira
- Upotreba povlaštenih informacija
- Sprečavanje pranja novca
- Zaštita investitora
- Osnovni poslovi Registra vrijednosnih papira
- Društva za upravljanje fondovima i investicijski fondovi
- Osnivanje i pravni status društva za upravljanje fondovima, upravljanje fondom
- Osnivanje, pravni status i funkcionisanje investicijskih fondova
- Struktura portfolija investicijskog fonda
- Objavljivanje i izvještavanje
- Uloga banaka na tržištu kapitala
- Regulacija postupaka preuzimanja kontrole nad dioničkim društvom
- Funkcija i nadležnosti Komisije za vrijednosne papire

Predmet 3: Investiranje i osnove finansijske analize
- Finansijska i poslovna analiza
- Izvori informacija za finansijsku analizu
- Analiza finansijskih izvještaja: trend i struktura
- Fundamentalna analiza
- Tehnička analiza
- Racio analiza: sigurnost poslovanja
- Racio analiza: uspješnost poslovanja
- Finansijska analiza banaka i kompanija za osiguranje

- Specifična područja primjene finansijske analize
- Analiza novčanog toka (DCF analiza)
- Tehnička analiza: trend i uzroci
- Tehnička analiza: primjena u realnom okruženju i dodatni analitički alati

Predmet 4: Ocjena isplativosti investicije
- Osnove menadžmenta kapitalnih ulaganja
- Vremenska vrijednost novca
- Rizik i prinos
- Korporativno upravljanje i strateške finansijske odluke
- Pravila i metode menadžmenta kapitalnih ulaganja - Vrste kapitalnih ulaganja
- Menadžment kapitalnih ulaganja i rizik
- Analiza, procjena i evaluacija novčnih tokova projekta
- Trošak kapitala vs. zahtijevane stope povrata investitora
- Konvencionalne metode ocjene efikasnosti investicij skih projekata - u uslovima determinizma
- Konvencionalne metode ocjene efikasnosti investicij skih projekata - u uslovima rizika i neizvjesnosti
- Opcioni pristup ocjene efikasnosti investicijskih projekata - realne opcije

Predmet 5: Strategije investiranja i upravljanje portfolijem vrijednosnih papira
- Pojam i vrste rizika
- Mjerenje i odnos rizika i prinosa na investiciju
- Teorija portfolija, prinos i rizik portfolija
- Efikasna diversifikacija
- Kreiranje i upravljanje portfolijem s obzirom na sadržaj i investicijske ciljeve
- Pasivne nasuprot aktivnih strategija upravljanja portfolijem
- Model određivanja cijene kapitala (Capital Asset Pricing Model)
- Teorija arbitraže
- Porezni tretman investiranja u vrijednosne papire Predmet 6: Korporativno upravljanje i finansije
- Korporativno upravljanje
- Oblici organizovanja privrednih društava
- Upravljanje korporacijom i agencijski problem
- Koncepti vrijednosti kompanije - unutarnja naspram tržišne vrijednosti
- Promjene korporativne kontrole (spajanja, pripajanja i preuzimanja)
- Korporativne finansije
- Finansijska funkcija korporacije u internom i eksternom okruženju
- Proces kapitalnog budžetiranja
- Metode ocjene i rangiranja investicijskih projekata
- Trošak kapitala
- Struktura kapitala, poslovna i finansijska poluga
- Politika dividendi
- zelena transformacija